

*Załącznik
do uchwały Nr XXII/251/2020
Rady Miejskiej w Zelowie
z dnia 30 grudnia 2020 roku*

**Gminny Program
Przeciwdziałania Narkomanii
na lata 2021 - 2025**

Zelów, grudzień 2020 r.

I. WSTĘP

Narkomania to stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie.

Podstawę prawną działań związanych z zapobieganiem narkomanii w Polsce stanowi ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2020 r. poz. 2050). Zgodnie z treścią art. 10 ust. 1 ww. ustawy, przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja wymienionych wyżej zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu przeciwdziałania narkomanii, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy, przeciwdziałanie narkomanii realizuje się także przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną;
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- 4) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 5) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 6) nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii jest integralną częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025 w Gminie Żelów i jest zgodny z założeniami:

1. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2020 r. poz. 2050).
2. Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2019 r. poz. 2365 ze zm.),

3. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2019 poz. 2277 ze zm.),
4. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 r. poz. 218 ze zm.).

W Programie uwzględniono także działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty.

II. DIAGNOZA PROBLEMU NARKOMANII NA TERENIE GMINY ZELÓW

Źródłem informacji na temat skali i charakteru problemów społecznych, w tym problemów związanych z używaniem narkotyków i innych środków psychoaktywnych jest aktualna *Diagnoza lokalnych problemów i zagrożeń społecznych na terenie Gminy Zelów*. W celu opracowania *Diagnozy* w październiku i listopadzie 2019 r. przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców Gminy Zelów – łącznie przebadano 695 osób. W badaniach udział wzięły następujące grupy osób: uczniowie szkół podstawowych (357 osób), uczniowie szkół ponadpodstawowych (158 osób) oraz dorośli mieszkańcy gminy (180 osób), w tym sprzedawcy napojów alkoholowych (22 osoby).

Z opracowanego dokumentu wynika, że 83% ankietowanych dorosłych mieszkańców Gminy Zelów uważa problem zażywania narkotyków/dopalaczy przez młodzież za ważne zagrożenie dla gminy. Problem ten plasuje się na czwartym miejscu w hierarchii problemów społecznych naszej gminy. Natomiast problem narkomanii i dopalaczy wśród dorosłych plasuje się na siódmym miejscu (51% badanych uznało go za ważny dla gminy).

W dzisiejszej rzeczywistości szczególnie niepojęcym zjawiskiem jest zagrożenie dzieci i młodzieży substancjami psychoaktywnymi. Niestety zarówno w badanej grupie uczniów szkoły ponadpodstawowej (16%), jak i uczniów szkoły podstawowej (2%) są osoby, które miały osobisty kontakt z narkotykami. Dodatkowo młodzi ludzie przyznają, że znają w swoim otoczeniu osoby, które „biorą” narkotyki – takiej odpowiedzi udzieliło 13% uczniów szkoły podstawowej i 56% uczniów szkoły ponadpodstawowej.

Zarówno dorośli, jak i młodzież wskazywali podobne powody sięgania po narkotyki. Wśród uczniów szkoły podstawowej najczęściej osób, jako powód sięgania młodzieży po narkotyki wskazało chęć dopasowania się do rówieśników (63%) oraz chęć dobrej zabawy (52%). Podobnie wśród uczniów szkoły ponadpodstawowej – chęć dopasowania się do rówieśników (61%) oraz potrzeba dobrej zabawy (50%) okazały się najważniejszymi powodami. Ankietowani dorośli, mówiąc o powodach, również wskazali zabawę, chęć relaksu – 54%, a także problemy w pracy lub w domu – 53%.

Analizując treść dokumentu, widać wyraźnie potrzebę informowania mieszkańców o niebezpieczeństwach jakie wiążą się z choćby jednorazowym zażywaniem narkotyków (zwłaszcza jeśli mowa o nadal „popularnych” wśród młodzieży dopalaczach), pić alkoholu czy paleniem papierosów. Potrzebę edukacji na szeroką skalę i obejmującą wszystkie grupy wiekowe potęguje także fakt, że część osób dorosłych pytana o poziom własnej wiedzy na temat narkotyków ocenia ją jako niewystarczającą (36%).

Wiedzy na temat skali problemu narkomanii na terenie Gminy Zelów dostarczają też dane instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii.

Z danych uzyskanych z Komisariatu Policji w Zelowie wynika, iż w roku 2019 za posiadanie narkotyków zatrzymano 7 osób (w 2018 r. – 5 osób, w 2017 r. – 2 osoby), a także podjęto 10 interwencji spowodowanych zażywaniem substancji psychoaktywnych (w 2018 r. – 12, w 2017 r. - 20) i stwierdzono 7 przestępstw przewidzianych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii (w 2018 r. – 3, w 2017 r. - 7).

Do Punktu Konsultacyjnego dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2019 r. zgłosiło się 6 osób ze zdiagnozowanym problemem narkomanii, z którymi przeprowadzono 24 konsultacje motywujące do poddanie się leczeniu uzależnienia (w 2018 r. – 4 osoby, 12 konsultacji, w 2017 r. – 2 osoby, 14 konsultacji). Wsparcie otrzymali też członkowie rodzin osób z problemem narkomanii – 2 osoby, 6 konsultacji (w 2018 r. – 3 osoby, 6 konsultacji, w 2017 r. – 9 osób, 9 konsultacji).

W Punkcie Profilaktyczno-Interwencyjnym dla Dzieci, Młodzieży i Rodziców pomoc mogą uzyskać m in. osoby eksperymentujące z substancjami psychoaktywnymi, osoby uzależnione oraz ich rodziny. W 2019 r. do Punktu nie zgłosiły się osoby z ww. problemami (w 2018 r. – 1 osoba dorosła z problemem narkomanii, 1 dziecko z rodziny z problemem narkomanii, 2 osoby – członkowie rodzin osób z problemem narkomanii, w 2017 r. - 4 dzieci z rodzin z problemem narkomanii, 4 osoby – członkowie rodzin osób z problemem narkomanii).

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zelowie wynika, że w 2019 r. z powodu uzależnienia od narkotyków pomocą objęte zostały 2 osoby (w roku 2018 – 6 osób, w 2017 r. – 5 osób).

Na podstawie zebranych informacji sformułowane zostały wnioski, służące do trafnego określenia realizatorów, adresatów, jak również odpowiednich celów i zadań niniejszego Programu.

III. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Zelów, a w szczególności następujące grupy osób:

1. Dzieci i młodzież szkolna.
2. Osoby uzależnione i współuzależnione od narkotyków.
3. Rodziny oraz najbliższe otoczenie osób zażywających narkotyki.
4. Grupy zawodowe zajmujące się przeciwdziałaniem narkomanii.

IV. OKREŚLENIE ZASOBÓW W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW NARKOMANII

Na terenie Gminy Żelów rozwiązywaniem problemów narkomanii zajmują się:

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ofiar Przemocy w Rodzinie.
3. Punkt Profilaktyczno-Interwencyjny dla Dzieci, Młodzieży i Rodziców.
4. Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
5. Komisariat Policji.
6. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
7. Abstynencki Klub Wzajemnej Pomocy „Jutrzenka” w Żelowie.
8. Placówki kulturalne i oświatowe.
9. Służba zdrowia.
10. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.
11. Kościoły i związki wyznaniowe.

V. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Celem głównym Programu jest ograniczenie używania przez mieszkańców Gminy Żelów środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych oraz ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych związanych ze zjawiskiem narkomanii.

Cele szczegółowe:

- 1) motywowanie osób uzależnionych od narkotyków do udziału w zajęciach terapeutycznych,
- 2) zapewnienie osobom potrzebującym wsparcia dostępu do poradnictwa w zakresie przeciwdziałania narkomanii oraz możliwości integracji społecznej,
- 3) profilaktyczna działalność wychowawcza, edukacyjna i informacyjna na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych.

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem (dot. celu nr 1)					
Lp.	Zadania do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych od środków psychoaktywnych do korzystania z pomocy terapeutycznej	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ofiar Przemocy w Rodzinie, Punktu Profilaktyczno – Interwencyjnego dla Dzieci, Młodzieży	działania ciągłe w latach 2021-2025	– Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – Urząd Miejski w Żelowie, – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób/konsultacji motywujących do podjęcia terapii

		i Rodziców; praca socjalna Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej			
2	Udzielanie wsparcia i pomocy rehabilitacyjnej dla osób po zakończonej terapii	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ofiar Przemocy w Rodzinie, Punktu Profilaktyczno – Interwencyjnego dla Dzieci, Młodzieży i Rodziców; praca socjalna Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	działania ciągłe w latach 2021-2025	– Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – Urząd Miejski w Zelowie, – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób objętych wsparciem i pomocą
II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej (dot. celu nr 2)					
Lp.	Zadania do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla członków rodzin, w których występuje problem narkomanii	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ofiar Przemocy w Rodzinie, Punktu Profilaktyczno – Interwencyjnego dla Dzieci, Młodzieży i Rodziców, praca socjalna Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	działania ciągłe w latach 2021-2025	– Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – Urząd Miejski w Zelowie, – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób objętych usługami poradnictwa
2	Udzielanie wsparcia poprzez oferowanie pomocy pedagogicznej, psychologicznej i socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin, gdzie występuje problem narkomanii	Prowadzenie Punktu Profilaktyczno – Interwencyjnego dla Dzieci, Młodzieży i Rodziców, dyżury psychologa	działania ciągłe w latach 2021-2025	– Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – Urząd Miejski w Zelowie	Liczba dzieci objętych pomocą

3	Udzielanie pomocy prawnej dla osób z problemem narkomanii oraz członków ich rodzin	Dyżury prawnika w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ofiar Przemocy w Rodzinie	działania ciągłe w latach 2021-2025	– Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – Urząd Miejski w Zelowie,	Liczba udzielonych konsultacji prawnych
---	--	---	-------------------------------------	---	---

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych (dot. celu nr 3)

Lp.	Zadania do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Prowadzenie stałego interaktywnego systemu informacji nt. miejsc pomocy dla osób w kryzysie (m.in. osób uzależnionych od środków psychoaktywnych oraz członków ich rodzin)	Gromadzenie i upowszechnianie aktualnych informacji nt. dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia	działania ciągłe w latach 2021-2025	– Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – Urząd Miejski w Zelowie, – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba udostępnionych informacji
2	Edukacja publiczna społeczności lokalnej, w szczególności dzieci, młodzieży i rodziców	Prowadzenie działalności edukacyjnej na temat zagrożeń wynikających z używania środków psychoaktywnych oraz pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia	działania ciągłe w latach 2021-2025	– Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – Urząd Miejski w Zelowie, – placówki oświatowe, – Policja	Liczba i rodzaj podjętych działań, liczba osób uczestniczących w działaniach
3	Działalność profilaktyczna	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych oraz upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktyki o naukowych	działania ciągłe w latach 2021-2025	– placówki oświatowe, – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – Urząd Miejski	Liczba i rodzaj podjętych działań, liczba osób uczestniczących w działaniach

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021 - 2025

		podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego		w Zelowie	
4	Edukacja i rozwój osób uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii	Doskonalenie kompetencji, udział w szkoleniach, organizowanie szkoleń dla osób zajmujących się działalnością na rzecz przeciwdziałania narkomanii	działania ciągłe w latach 2021-2025	<ul style="list-style-type: none"> - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - Zespół Interdyscyplinarny, - placówki oświatowe, - stowarzyszenia i organizacje pozarządowe realizujące zadania związane z przeciwdziałaniem narkomanii 	Liczba szkoleń, kursów, spotkań, konferencji. Liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniach.
5	Monitorowanie skali problemów narkomanii w środowisku lokalnym	Pozyskiwanie danych na temat problemu narkomanii na terenie Gminy Zelów i ich analiza	I-III w latach 2021-2025	<ul style="list-style-type: none"> - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Urząd Miejski w Zelowie, - Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 	Liczba i rodzaj podjętych działań
IV. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii (dot. celu nr 2 i 3)					
Lp.	Zadanie do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Organizowanie zajęć dla dzieci z grup ryzyka, zwłaszcza dzieci z rodzin	Wspieranie zadań realizowanych przez instytucje, organizacje	działania ciągłe w latach 2021-2025	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Liczba i rodzaj podjętych działań

	z problemem narkomanii	pozarządowe i placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci z grup ryzyka, zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem narkomanii		– Urząd Miejski w Zelowie, – Policja, – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, – placówki oświatowe i kulturalne, – organizacje pozarządowe	
V. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego (dot. celu nr 2)					
Lp.	Zadania do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Udzielanie osobom uzależnionym pomocy socjalnej	Pomoc materialna i niematerialna Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	działania ciągłe w latach 2021-2025	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób uzależnianych korzystających z pomocy Ośrodka

VI. MONITORING I EWALUACJA

Koordinację Programu powierza się przewodniczącemu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zelowie.

Monitoring Programu prowadzony będzie na podstawie:

- wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem narkomanii na terenie gminy,
- analizy danych na temat problemów społecznych w gminie,
- ankiet i sprawozdań z realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Raport z wykonania Programu w danym roku przygotowuje przewodniczący Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zelowie i przedstawi go Burmistrzowi Zelowa. Burmistrz w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego raport dotyczy przedstawi go Radzie Miejskiej w Zelowie.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie realizacji zadań określonych w Programie będzie dokonywane w ramach posiadanych środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz innych funduszy.